

**T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

KUKLALAR

Ankara, 2013

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul / kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. KUKLANIN TANIMI VE ÖNEMİ	3
1.1. Kuklanın Çocukların Gelişimlerine Olan Etkisi	7
1.1.1. Kuklalar Çocukların Yaratıcılıklarını Geliştirir	7
1.1.2. Kuklalar Çocukların Dil Gelişimlerini Destekler	8
1.1.3. Kuklalar Çocukların Sosyal ve Duygusal Gelişimlerini Destekler	9
1.2. Kukla Çeşitleri	9
1.2.1. El Kuklası	9
1.2.2. Çorap ve Ağzı Hareketli El Kuklası	13
1.2.3. İpli Kukla (Marionette)	14
1.2.4. Parmak Kukla	16
1.2.5. Yüzük Kukla	17
1.2.6. Çomak Kukla	18
1.2.7. Tahta Kaşık Kukla	19
1.2.8. Gölge Kukla	20
1.2.9. Eldiven Kukla	20
1.2.10. El ve Avuç İçi Kukla	21
1.2.11. Yürüyen Parmak Kukla	21
1.2.12. Eklemleri Hareket Eden Kukla	22
UYGULAMA FAALİYETİ	23
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	25
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	26
2. KUKLA HAZIRLAMA	26
2.1. Kukla Yapımında Dikkat Edilecek Noktalar	26
2.2. Kuklada Bulunması Gereken Temel Özellikler	27
2.3. Kukla Yapımında İzlenecek Aşamalar	28
2.3.1. Kuklanın Planlanması	28
2.3.2. Kukla Yapımında Kullanılacak Araç, Gereç ve Malzemeyi Hazırlama	30
2.3.3. Kuklayı Yapma	31
2.3.4. Kuklayı Erken Çocukluk Eğitim Kurumlarında Uygulama	48
2.3.5. Hazırlanan Kuklayı Değerlendirme	50
UYGULAMA FAALİYETİ	53
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	54
MODÜL DEĞERLENDİRME	55
CEVAP ANAHTARLARI	57
KAYNAKÇA	59

AÇIKLAMALAR

ALAN	Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi
DAL/MESLEK	Erken Çocuklukta Öğretmen Yardımcısı-Özel Eğitimde Öğretmen Yardımcısı
MODÜLÜN ADI	Kuklalar
MODÜLÜN TANIMI	Kukla çeşitlerini ve özelliklerini tanıma, gelişimsel hedeflere uygun kukla hazırlamaya yönelik becerilerinin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40\24
ÖN KOŞUL	“Dolgu Oyuncaklar” modülünü almış ve başarmış olmak
YETERLİK	Kukla yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun ortam sağlandığında kukla çeşitlerini tanıyabileceksiniz. Amaçlar 1. Uygun ortam sağlandığında kuklayı tanımaya yönelik etkinlik hazırlayabileceksiniz. 2. Uygun ortam sağlandığında kukla hazırlamaya yönelik etkinlikler hazırlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, erken çocukluk eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, rehberlik araştırma merkezleri, özel ve kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan eğitim odaları Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano tepegöz, asetat, fotoğraflar, CD, VCD, bilgisayar donanımları, VCD, DVD, televizyon, projeksiyon
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendinizi değerlendirebileceksiniz. Öğretmen tarafından modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirmek amacıyla çeşitli ölçme araçları uygulanacaktır.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Yapılan araştırmalar kuklaların eski çağlardan beri dünyanın bütün yörelerinde oynatıldığını göstermektedir. Her dönemde çağın özelliğine göre değişik şekilde üretilmiş ve kullanılmışlardır. Kuklalar oynatıldıkları her yerde, insanları ve özellikle çocukları memnun etmesini bilmişlerdir. Çocuklar ve yetişkinler için eğlenceli ve ilgi çekici olan bu cansız küçük varlıklar doğru şekilde hazırlanıp kullanıldığında çok değerli eğitim malzemelerine dönüşmektedir.

Özellikle okul öncesi dönemde kukla, çocukların gelişimine çok büyük etki yapmaktadır. Kukla çoğu zaman çocuklar tarafından oynatılmakta bazen de öğretmen hikâye anlatma aracı olarak kullanabilmektedir. Çocuklar, oynattıkları kuklanın kişiliğine bürünerek kendi duygularını rahatlıkla ifade etmekte bu arada dil gelişimleri ve hayal güçlerinin gelişimleri olumlu yönde etkilenmektedir. Kukla etkinlikleri çocukları tanımada ve çocuklar hakkında önemli bilgiler elde etmede eğitimcilere büyük ölçüde yardım sağlamaktadır.

Bu modülde edineceğiniz bilgi ve beceriler ile kukla ile ilgili temel bilgileri kazanmış, bu bilgileri kukla hazırlamaya yönelik etkinlik hazırlamada kullanabilen bireyler olacaksınız.



ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında kuklayı tanımaya yönelik etkinlik hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kukla çeşitleri ve kuklanın çocuğun gelişimine olan etkisini konuyla ilgili kaynaklardan, internetten bilgi edininiz.
- Topladığınız bu bilgileri konuyla ilgili resimleri de ekleyerek raporlaştırmınız.
- Hazırladığınız raporu arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. KUKLANIN TANIMI VE ÖNEMİ

Geçmişten günümüze çocukların vazgeçemediği ilgi alanlarından bir tanesini de kuklalar oluşturmaktadır. Kuklalar üzerinde yapılan incelemeler kuklaların yalnız çocukları eğlendiren basit bir eğlence aracı olmadığını, eğlendirirken eğittiğini, yetişkinlerin de kuklalara ilgi duyduklarını, toplulukların duygu ve düşüncelerini dile getirdiği ve çağın sanat anlayışını, kültürel yapısını yansıttığını göstermektedir.



Resim 1.1: Geleneksel Türk kukla sanatı

Okul öncesi çocukları için kuklalar ilgi çekici bir eğitim aracıdır. Kuklalarla çocuklar dünyayı tanır. Sahip oldukları sınırlı yaşam deneyimlerini arttırma fırsatı bulurlar. Örneğin hiçbir zaman bir Kızıldereli göremeyecek olan çocuklar Kızıldereli kuklasıyla anlatılan bir hikâye ile onların yaşamları hakkın da bilgi edinmiş olacaklardır.

Kukla kumaştan, alçıdan, tahtadan, kaşıktan, kâğıttan, kartondan vb. malzemelerden yapılmış, el, çubuk veya iplerle hareketleri kontrol edilebilen figürlerdir. Bu figürlerle yapılan gösterilere ise **kukla oyunu** adı verilir.

Kuklalar tarihin çok eski zamanlarından beri dünyanın pek çok yerinde kullanılmıştır. Yazılı kaynaklar milâttan önce ikinci yüzyılda Mısır'da ipli kuklaların kullanıldığını belirtmektedir.

Kuklaların kullanımı çok eski tarihlere dayanmakta ise de ilk yapılışı hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır. Kuklalar ilk kez eklemli kafatası ve maske formuyla ilkel toplulukların büyü ve dinsel törenlerinde kullanılmıştır.

Kukla sözcüğünün kökenine bakıldığı zaman araştırmacılar bu kelimenin Yunanistan'da "Doll" Japonca'da "Kugutsu" olarak kullanıldığını saptamışlardır. Ayrıca bu kelimenin kökeninin Çingenelerden gelmiş olabileceği bu kelimeyi Orta Asya ve Türkiye'ye daha sonra da Balkanlara tanıtmış olabileceği görüşü de bulunmaktadır.

Kukla Orta Asya kültürünün bir kalıntısıdır. Türkler, gölge oyunu ve Karagözü 16. yüzyılda tanımışlarken, kukla çok eskiden beri bilinmektedir. Orta Asya'da Türkler kuklaları hem sihirli amaçlar hem de eğlence için kullanmışlardır. Orta Asya şamanları ölüm törenlerinde ölünün ruhuna yardım etmek amacıyla taştan veya tahtadan yapılmış "kukurcak" denilen kuklalar kullanıyorlardı.

Günümüzde de Anadolu'nun bazı kırsal kesimlerinde kuklalar halen büyü unsuru olarak kullanılmaktadır. En yaygın uygulama alanı ise yağmur yağmasını sağlamak için kullanılandır. Yağmur kuklası bir kadını temsil etmekte ve adına "gelin" denilmektedir. Bu isim bölgeden bölgeye değişmekte ve çaput adam, kepçe kadın, çömçe gelin, kepeçcik, su gelini, kodu gelin gibi değişik isimlerde verilmektedir. Genel olarak bir çocuk kuklayı köyün çevresinde dolaştırmakta ve insanlar evlerinin çatılarından bu kuklanın üzerine su serpmektedirler. Kukla kendi evlerine geldikçe kendilerine özgü şarkılar ve türküler söyleyerek çocuğa çeşitli yiyecekler verilmektedir.



Resim 1.2: İpli kukla

Günümüzde bilinen türde ipli kuklalar (marionette) 16.yüzyılda geliştirilmiştir. 18.yüzyıl ortalarına kadar marionette kuklalar ve marionette tiyatrolar çok popüler olmuştur. 17.yüzyılda el kuklaları ön plana çıkmıştır. 19.yüzyılda Avrupa ve ABD’de kuklalara ilgi artmıştır. 20.yüzyıla gelindiğinde kukla yapmanın ve kukla oynatmanın sanatsal yönüne ağırlık verilmiştir.

Bu kadar eski tarihe sahip olan kuklalar günümüzde çok çeşitli amaçlarda da kullanılmaktadır. Bunlardan biri de kuklalarla aile planlaması eğitimi verilmesidir. Bu eğitimde kukla sanatçısı Bil Baird “Karagöz” karakterini kullanarak Türk aile yapısına uygun bir aile planlaması oyunu geliştirmiştir.

Tarihi kaynaklara göre Türk-Osmanlı cemiyeti içinde 16. yüzyıldan itibaren gelişen yerli gölge oyunu “Karagöz” adı ile yaygınlaşmıştır. Karagöz oyununun belli başlı iki kahramanı vardır. Bunlar Hacivat ve Karagöz’dür. Bu iki kahraman halkın gönlünde öyle yerleşmişlerdir ki, halk onları gerçekten yaşamış kişiler olarak görmek istemiştir. Bu konuda pek çok söylenti olmuştur. Bunlardan bir tanesi Sultan Orhan zamanında Hacivat’ın duvarcı, Karagöz’ün demirci olduğu; Bursa’da bir camide çalıştıkları, söyleşmeleriyle öteki işçileri oyaladıkları, bu yüzden cami yapımının gecikmesi üzerine Sultan’ın onları ölümle cezalandırdığı yolundadır. Karagöz’ün yuvarlak yüzü vardır. Gözleri büyük, göz bebekleri iri ve siyahtır. Atılgan ve cesur ifadesinden dolayı “Karagöz” denilmiştir. Kısa ve kalkık burnu, yuvarlak, kalın kıvrıkcık bir sakalı vardır. Kafası keldir. Başını hızla hareket ettirdiği zaman başındaki sarık arkaya doğru giderek kel kafası ortaya çıkar.



Resim 1.3: Karagöz ve Hacivat

Karagöz her zaman halk diliyle konuştuğu halde Hacivat nesirlerle süslenmiş akıcı bir konuşma sergiler. Yüzeysel bir bilgindir, bazı ünlü şiirleri ezbere okur, soylu kişilerin görgü kurallarını bilir. Kendisi okumuştur, Karagöz'ü cahillikle suçlar. Karagöz ise hazır cevaptır. Belirgin bir işi yoktur. Kendisine ve ailesine iyi bir yaşam sağlamak için sürekli mücadele içindedir, fakat bunu bir türlü başaramaz. Kolay kandırılmasına rağmen Hacivat'ı ve diğer kişileri aldatabilir.

Hacivat'ın kısa, yukarı doğru kalkık bir sakalı vardır. Her zaman mantıklı düşünür, durumları kabullenmeye hazırdır, üst sınıfın ahlâkî prensiplerine bağlıdır ve kendisini bu prensiplere kolaylıkla uydurabilir.

Karagöz-Hacivat oyunları geçmişte halkın en beğendiği eğlence türlerinden birisi olmuştur. Zamanında hızlı bir gelişme göstererek yalnız Türkiye'de değil Türkiye dışında da birçok İslâm ülkesinde, ayrıca Balkanlarda da yaygın bir eğlence türünü oluşturmuştur.

Kukla oynatıcısı kuklayı güldürebilir, ağlatabilir, yürütebilir, dans ettirebilir, konuşturabilir ya da düşündürebilir.



Resim 1.4: Kukla oyuncusu

Yakın geçmişte Ragıp Tuğtekin, Hayali Memduh, Hayali Küçük Ali, Kâtip Salih, Safvet Efendi, Arap Cemil, Behiç Efendi, Serçe Mehmet Efendi, Mustafa Hücran, Hayali Torun çelebi gibi usta sanatçılar yetişmiştir. Bugün sayıları çok az kalan Karagöz sanatçılarından bazıları şunlardır:

Tacettin Diker, Ünver Oral, Orhan Kurt, İhsan Dizdar, Metin Özlen, Mustafa Mutlu, M.Hazım Kısakürek, R.Şinasi Çelikkol, Cengiz Özek, İbrahim Pirinç, Nejat Öznaçar, Duygu Tansı, Haluk Yüce, Hadi Poyrazoğlu, Talat Dumanlı, Nevzat Açıkgöz, Tuncay Tanboğa, Salim Başeğmez, Osman Çiçekoğlu, Mehmet Baycan, İsmail Ökke, Alpay Ekler.

1.1. Kuklannın Çocukların Gelişimlerine Olan Etkisi

Kuklalar dünyanın hemen hemen her bölgesinde değişik teknik ve yöntemlerle kullanılmaktadır. Günümüzde özellikle okul öncesi eğitimde pek çok farklı amaçla ve yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Her okul öncesi eğitim kurumunda bir kukla sahnesi ve bir kukla köşesi bulunmalıdır. Okul öncesi eğitimde özenle hazırlanmış kuklalardan çocuklar günün her saatinde yararlanabilirler. Günlük program içinde yer alan serbest zaman etkinlikleri, ana dili çalışmaları, yemekten sonra, uykuya geçiş zamanında ve uyku sonrası gibi belirli sürelerde çocuklar özgürce kukla oynatabilmelidir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında kuklalar öğretmen tarafından temin edilip kullanılabilceği gibi uygun eğitim ortamları düzenlenerek çocuklarla birlikte de hazırlanabilir.

1.1.1. Kuklalar Çocukların Yaratıcılıklarını Geliştirir

Kuklalarla oyun çocukların hayal gücünü, yeteneklerini ve yaratıcı düşünmeyi geliştirir. Çocuklara sunulan farklı kukla karakterleri onların hayal dünyalarının kapılarını aralamaya yardım eder.

Okul öncesi eğitimde öğretmen uygun ortamlar hazırlayarak çocukların kendi kuklalarını yapmalarını sağlayabilir. Bu tür bir çalışma çocukların yaratıcılıklarını ortaya koymalarına ve özgün ürünler oluşturmalarına yardım eder.

1.1.2. Kuklalar Çocukların Dil Gelişimlerini Destekler

Çocuklar kuklaları oynatırken dili etkin bir biçimde kullanmaktadır. Öğretmen çocuklara kuklalarla öykü anlatırken çocuklar yeni kelimeler öğrenir ve öğrendiği bu kelimelerin hangi durumlarda kullanıldığına ilişkin düşünceleri gelişir.



Resim 1.5: Kuklalarla yapılan etkinlikler

Düzenli cümleler kurma, espri yapma, düşüncelerini çekinmeden açığa vurma kuklalarla oyun sırasında desteklenmektedir. Kuklalar ile yapılan etkinlikler çocuğun dili akıcı, anlaşılır bir şekilde kullanma ve konuşmalarında Türkçe dil kurallarını kullanma, kendini rahat bir şekilde ifade etme gibi dil gelişim alanında hızlı bir ilerlemenin görülmesine katkı sağlayacaktır.

1.1.3. Kuklalar Çocukların Sosyal ve Duygusal Gelişimlerini Destekler

Kuklalar çocukları eğlendirir, neşelendirir, hoş vakit geçirmelerini sağlarken zaman zaman duygulandırır ve düşündürür. Çocuğu psikolojik ve sosyal baskılardan kurtararak duygu ve düşüncelerini ifade etme fırsatı verir. Çocuğu tanımada yetişkine yardımcı olması bakımından bir tanıma tekniği olarak da kullanılmaktadır. Çocuk kukla oynatırken kendisini kızdıran durumu kukla karakterinin ağzından daha kolay anlatabilir. Mutluluk, üzüntü, korku, şaşırma ve kızgınlık gibi duygular ile bu duygularda oluşan yüz ifadeleri arasında ilişki kurarlar.



Resim 1.6: Çocuk ve kukla karakteri

Kuklalar aynı zamanda çocuğun grupta birlikte çalışma, dinleme, diğer kişilerle ilişki kurma, paylaşma, sorumluluk alma gibi sosyal ilişkilerini geliştirir. Çocuklar kukla karakterini oynatırken kendini o karakterin kimliğine sokarak onun gibi düşünüp hissetmeye çalışacaktır.

➤ **Etkinlik 1:**

Karagöz ve Hacivat karakterlerinin birbirleri ile olan atışmalarını, hicivli konuşmalarını hatırlayınız. Kaynak kitaplardan ve öğretmeninizin de desteğini alarak böyle bir kukla oyunu metni geliştiriniz. Hazırladığınız Karagöz ve Hacivat kukla karakterleri üzerinde bu metni sınıf içinde arkadaşlarınıza daha sonra gittiğiniz okulöncesi eğitim kurumlarında çocuklara sunarak paylaşınız.

1.2. Kukla Çeşitleri

Kuklalar çok değişik malzemelerden yapılabileceği gibi değişik şekillerde de oynatılabilir. Kukla çeşitlerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür.

1.2.1. El Kuklası

El kuklaları okul öncesi eğitim kurumlarında en çok kullanılan kukla çeşitlerindedir. Kumaştan kukla çalışabilmek için karaktere göre kumaş seçimi önem kazanır. Kuklanın

yüzünü hazırlamak için açık renk (örneğin beyaz, krem veya tozpembe) yıkanabilen kumaşlar tercih edilmeli, hayvan başları için tüylü kumaşlar seçilmelidir.



Resim 1.7: Tüylü kumaştan hazırlanmış el kuklası

Çalışılacak karaktere göre kalıp hazırlanır ve kumaş alınır. Evdeki artık kumaşlarda kukla hazırlamak için kullanılabilir. Öncelikle baş kalıbını kumaş üzerine yerleştirin ve dikiş payı bırakarak iki adet kesin. Karakterin yüz hatlarını çizin ve belirgin hale getirmek için nakış tekniklerini kullanarak yüzü işleyin. Gözleri düğme, boncuk ya da hazır gözlerden kullanabilirsiniz. Ancak bunları kumaşa yapıştırmak çocuk için tehlikeli bir durum oluşturabilir. Kukla üzerinde bu çeşit malzemeler sağlam bir iplikle birkaç kez dikilerek kullanılmalıdır. Başın üstüne saç, kulak gibi kısımları kumaşı çevirmeden önce iki parça arasına yerleştirerek tutturun ve dikin.



Resim 1.8: Kumaştan hazırlanmış el kukla

Vücudu oluşturmak için elbise kalıbını da baş kalıbı gibi dikiş payı bırakarak kesin. Bu kalıp üzerine kukla karakterinin özelliğine göre papyon, önlük hazırlayabileceğiniz gibi fisto, dantel, tüyler ile süsleyebilirsiniz. Hazırladığımız gövde ve baş bölgelerini arka yüzünü çevirerek birleştirin. Dikiş izlerini gizlemek için papyon, kurdele, atkı gibi aksesuarlarla

kamufle edin. Kuklanın daha dolgun durması için el, bacak ve ayak kısımlarını elyaf veya pamuk ile doldurabilirsiniz.



Resim 1.9: Kumaştan el kuklası

Kumaş dışında çeşitli malzemeler kullanılarak da el kuklası için baş hazırlanabilir.

- Bir parça gazete kâğıdı yumruk haline getirilir, üzeri beyaz kâğıtla yüzü düzgün olacak şekilde sarılır ve arkadan yapıştırılır. Kuklanın boyun kısmı için kartondan yapılmış rulo başa monte edilir. Kuklanın başına büyük gözler, ağız, burun vb. yüz hatları çizilir. Yün veya pamuk parçasından saçlar ilâve edilerek baş tamamlanır.
- El kuklasının başı beyaz veya pembe tuvalet kâğıdı kullanılarak hazırlanabilir. Bunun için ampul veya plastik bebek başı kalıp olarak kullanılabilir. Kalıbın üzeri sıvı yağ ile yağlanır. Üzerine bir kat tuvalet kâğıdı bir kat formika zamkı (beyaz tutkal) sürülür. Kalıbın üzeri yaklaşık yarım parmak kadar bu şekilde hazırlandıktan sonra kuruması için birkaç gün bekletilir. Hafif nemli iken tepeden başlayarak aşağıya kadar maket bıçağı ile kesilir ve hafifçe çekerek içindeki kalıp çıkartılır.



Resim 1.10: Baş kalıbı kullanılarak hazırlanmış el kuklası

Kalıbın şekli bozulmuş ise kesilen bölüme birkaç kat kâğıt, tutkal yapıştırma işi uygulanarak açılan kesik kapatılır. Kuruyan kalıbın üzeri ten rengi astar ile boyanır yüz hatları boyanarak istenilen karakter oluşturulur. Yüze uygulanan boya renksiz vernikle verniklenerek dayanıklı hale getirilir. Kukla karakteri dikkate alınarak artık kumaşlardan kukla elbisesi hazırlanır.



Resim 1.11: Yöresel kıyafetler giydirilmiş baş kalıbı kullanılarak hazırlanmış kukla örnekleri

El kuklası başı görüldüğü gibi pek çok malzemenen hazırlanabilir. Önemli olan elin girebileceği büyüklükte olması, baş ve orta parmaklara geçirilebilecek parmakların bulunmasıdır.



Resim 1.12: Farklı tarzda hazırlanmış el kuklası

1.2.2. Çorap ve Ağız Hareketli El Kuklası

Hazırlayacağımız kukla figürünü belirledikten sonra uzun ve tek renk çorapları tercih edin. Kuklanın ağız kısmı için parmak ve topuk kısmı arasındaki mesafeyi kullanın. Ağız iç kısmına pembe, kırmızı renklere kumaş parçaları ekleyebilirsiniz.



Resim 1.13: Çoraptan hazırlanmış ağız hareket edebilen el kuklası

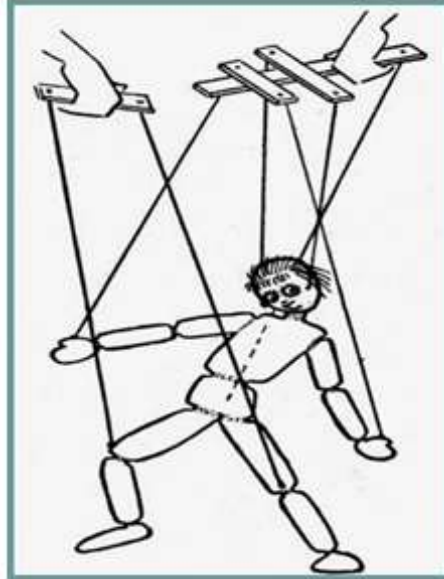


Resim 1.14: Ağız hareket edebilen el kuklası

Ağız hareketli kuklaları kumaştan dikerek ya da yünden örerek değişik aksesuarlarla süsleyerek birçok farklı ağız hareketli kukla hazırlayabilirsiniz.

1.2.3. İpli Kukla (Marionette)

İpli kukla en çok hareket etme özelliğine sahip olan kukladır. İpli kuklada en önemli bölüm, hareket ettirilecek organların ip ile bağlantısının doğru kurulmasıdır. Yeterli uzunlukta ip takılması, hareketin istenen yönde sağlanabilmesi için çita uzunluklarının iyi hesaplanması ipli kukla yapımının temelini oluşturur.



Şekil1.1: İpli kukla

İpli kukla hazırlamak için önce el kuklasında anlatılan baş şekillerinden biri hazırlanır. Vücut eklem yerleri (boyun, bel, kol, dirsek, bilek, bacak, diz vb.) gevşek olacak şekilde

bezden bir vücut hazırlanabilir. Eklem yerleri biritler ile tutturulur. Vücutun üzerine karaktere uygun giysiler giydirilir. İpli kuklanın hareket etmesini sağlayan iplerdir. Genellikle balıkçıların kullandığı misina bu iş için uygundur. Hem sağlam, hem ince hem de renksiz ve dikkati çekmediği için kullanılır. Misina yerine sağlam, ince beyaz renkte ipler de kullanılabilir.



Resim 1.15: Kıyafet giydirilmiş ipli kukla

Önce çıtlar çapraz (x) veya artı (+) şeklinde birbirine çakılarak kontrol çubuğu oluşturulur. İpli kuklanın ayaklarına, dizlerine, el bileklerine, kollarına, başına, sırtına misina veya ip bağlanır. Baştan itibaren en az 30 cm yüksekte olacak şekilde önceden hazırlanan kontrol çubuğuna bağlanır. Bütün bağlantılar bittikten sonra kontrol çubuğu tutulur ve kuklanın hiç hareket etmeden ayakta rahatça durabilecek durumda olup olmadığı kontrol edilir.



Resim 1.16: Yüzü baş kalıbı kullanılarak hazırlanmış ipli kukla

İpli kukla oynamak oldukça deneyim gerektirir. Bu yüzden öyküyü veya konuşmaları anlatan başka birileri olabileceği gibi öyküyü teypten de vererek hareket sağlanabilir.

1.2.4. Parmak Kukla

Hazırlayacağınız figüre karar verdikten sonra uygun artık materyalleri seçin. Kalıbı çıkararak kumaşa iğneleyin ve dikiş payı bırakarak iki parça kesin. Alt bölümü parmak gireceği için açık bırakarak diğer bölümleri dikiş. Yüz kısmını figüre uygun renkli ipler, boncuklar, deri parçaları, düğmeler vb. artık malzemelerle oluşturun.



Resim 1.17: Parmak kukla

Artık iplerden yararlanılarak tığ ile sık iğne tekniği ile örülerek parmak kuklalar da hazırlanabilir.



Resim 1.18: Tığ ile örülerek hazırlanmış parmak kuklalar

Aynı anda birden fazla kukla parmaklara geçirilebilir. Elde veya sahnede oynatılabilir.



Resim 1.19: Parmak kuklaları

1.2.5. Yüzük Kukla

Yapılışı çok kolay olan bu kuklalar parmağa yüzük gibi geçirilerek oynatılır. Yüzük kuklası için bir karakter belirlenir, kartona çizilir ve etrafı kesilir.



Resim 1.20: Balık figürü kullanılarak yapılmış yüzük kukla

Üzeri boyalar ve artık malzemelerle süslenir. Arkasına parmağa tam gelecek şekilde kartondan hazırlanan bir yüzük yapıştırılır. Aynı elde birkaç yüzük kukla bulundurularak da hikâye anlatılabilir.



Resim 1.21: Yüzük kukla

Çeşitli artık materyaller kullanılarak değişik yüzük kuklaları oluşturulabilir.



Resim 1.22: Artık malzemeler kullanılarak yapılabilecek yüzük kukla örnekleri

1.2.6. Çomak Kukla

Çomak kuklasını büyükler yapabileceği gibi anaokulu çocukları da yapabilirler. İstenilen karakter karton üzerine çizilir, boyanır ve etrafından kesilir. Kumaşlar, pullar, simlerle figürler süslenebilir.

Figürlerin arkalarına uzun çubuklar (pipet, bayrak, balon, elma şekeri çıtası vb.) tutkal veya şeffaf bant yardımıyla yapıştırılır, oynatmaya hazır hale getirilir.



Resim 1.23: Çomak kukla

1.2.7. Tahta Kaşık Kukla

Tahta yemek kaşıkları boyanarak ve artık malzemeler kullanılarak kukla haline dönüştürülebilir. Gövde kısmı için istenirse giysiler hazırlanarak zenginleştirilebilir. İstenirse tahta kaşık yerine spatula da kullanılarak kukla hazırlanabilir.



Resim 1.24: Tahta kaşık kukla

Spatula veya tahta kaşığın sapından el ile tutulacak kadar bir bölümü bırakılmalıdır.

1.2.8. Gölge Kukla

Karton veya ince mukavva üzerine beyaz kâğıt yapıştırdıktan sonra istenilen bir karakter çizilir ve boyanır. Belirgin yerlerinden maket bıçağı ile ince boşluklar oluşturulur. Figürün arkasına ince bir çita yapıştırılır. Gölge kuklası sahnesi aydınlatıcı kâğıdıyla kaplanır.



Resim 1.25: Gölge kuklası Hacivat ve Karagöz

Arkadan fener ya da mum ile ışık verilir. Karakter sahneye yaklaştırılıp uzaklaştırılarak oyuna derinlik katılır.

1.2.9. Eldiven Kukla

Hazırlayacağınız eldiven kukla figürüne karar vererek uygun artık materyalleri seçin. Eldiven üzerine yerleştirilecek figürü oluşturun ve eldiven üzerine diki. Eldiven kukla için yıpranan eldivenler kullanılabilir. Üstleri artık materyallerle süslenecek eldiven kukla oluşturulabilir.



Resim 1.26: Eldiven kukla

1.2.10. El ve Avuç İçi Kukla

Kendi eliniz veya çocuğun elini makyaj malzemeleri (ruj, göz kalemi, allık vb.) kullanarak avuç içi kukla haline dönüştürebilirsiniz. Elinizi yumruk yapıp üstüne makyaj malzemeleri kullanarak istediğiniz yüz şeklini çizebilirsiniz. Başına örtü, şapka takarak veya artık malzemelerle süsler hazırlayarak kuklanızı zenginleştirebilirsiniz. Bu işlemleri avuç içine uygulayarak da avuç içi kuklasını oluşturabilirsiniz.



Resim 1.27: El, yumruk yapılarak hazırlanmış kukla örnekleri

1.2.11. Yürüyen Parmak Kukla

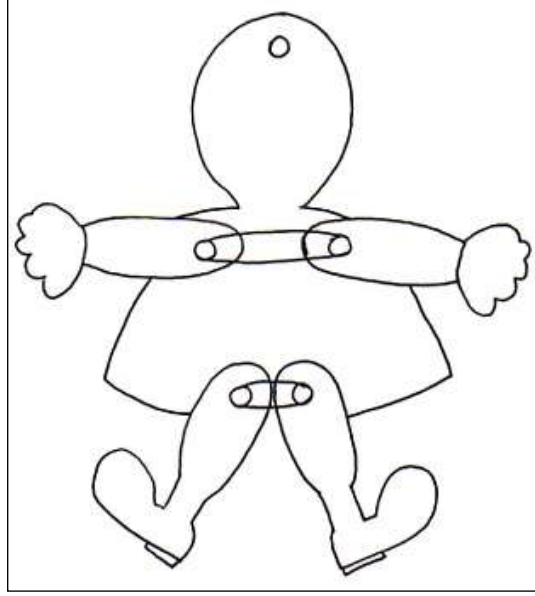
Kartondan veya mukavvadan kalıbınızı oluşturunuz. İşaret ve orta parmağın içinden geçmesi ve kuklanın hareket etmesini sağlamak için parmak geçecek şekilde delikler açınız. İşaret ve orta parmağınızı deliklerden geçirerek kuklayı yürütebilir ve hareket ettirebilirsiniz.



Resim 1.28: Yürüyen parmak kukla

1.2.12. Eklemleri Hareket Eden Kukla

Hazırlayacağınız figürü belirledikten sonra kuklanızı tahtadan, mukavvadan veya kartondan mı yapacağınıza karar veriniz. Figürün hareket etmesini istediğiniz bölümlerini (kollar, bacaklar gibi) belirleyiniz. Bu bölümlerin boyutlarını 2-3 cm daha uzun düşünerek çiziniz. Tahtadan hazırlayacaksanız tahtaya çizdiğiniz parçaları kıl testere ile kesiniz ve zımparalayınız.



Resim 1.2: Eklemleri hareket eden kukla örneği

En az bir kat astar boyası sürerek boyama işlemine başlayınız. Hareketli parçaları gövdenin en az 2,3 cm kadar içe doğru yerleştiriniz. Gövdenin altına yerleştirdiğiniz ve hareket etmesini istediğiniz parçaların her birine; bir gövdeye tutturma bir de ip bağlanarak hareketi sağlayacak iki delik açınız. Deldiğiniz parçaları birbiriyle tutturunuz. Baş kısmına da ipi geçirip bağladıktan sonra kuklanızı oynatabilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çevrenizdeki oyuncakçuları gezerek kukla çeşitlerini inceleyiniz. Değerlendirmelerinizi rapor haline getirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kukla çeşitlerini inceleyiniz.	➤ Kukla çeşitlerini dikkatlice araştırınız.
➤ Oyuncakçuları gezerek kukla çeşitlerini inceleyiniz.	➤ Oyuncakçuları gezerken dikkatli gözlem yapınız.
➤ Kukla çeşitlerinin hangi malzemelerden yapıldığını inceleyiniz.	➤ Kukla çeşitlerinin hangi malzemelerden yapıldığını dikkatli olarak araştırınız.
➤ Kukla çeşitlerini teknik açıdan inceleyiniz.	➤ Kukla çeşitlerini teknik açıdan dikkatli olarak araştırınız.
➤ Kukla çeşitlerinin dış görünümünü inceleyiniz.	➤ Kukla çeşitlerinin dış görünümünü dikkatli olarak araştırınız.
➤ Kukla çeşitlerini fiyat açısından inceleyiniz.	➤ Kukla çeşitlerini fiyat açısından dikkatli olarak araştırınız.
➤ Araştırdığınız konu ile ilgili fotoğraf ve kamera çekimleri ile sunuş hazırlayınız.	➤ Sunuşunuzu dikkatli, yaratıcı ve estetik olarak hazırlayınız.
➤ Hazırladığınız sunuşunuzun sonucunu rapor haline getirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.	➤ Raporunuzu hazırlarken istekli, dikkatli düzenli, temiz ve titiz olunuz.
➤ Etkinliğinizle ilgili sunuşlarınızın benzerlik ve farklılıklarını arkadaşlarınızla karşılaştırınız.	➤ Etkinliğinizle ilgili sunuşlarınızı ve raporlarınızı diğer kurumlarla benzerlik ve farklılıkları objektif olarak karşılaştırınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamı aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri "Evet" kazanamadığınız becerileri "Hayır" kutucuğuna (X) işaret koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Kukla çeşitlerini incelediniz mi?		
2. Oyuncakçuları gezerek kukla çeşitlerini incelediniz mi?		
3. Kukla çeşitlerinin hangi malzemelerden yapıldığını incelediniz mi?		
4. Kukla çeşitlerini teknik açıdan incelediniz mi?		
5. Kukla çeşitlerinin dış görünümünü incelediniz mi?		
6. Kukla çeşitlerini fiyat açısından incelediniz mi?		
7. Araştırdığınız konu ile ilgili fotoğraf ve kamera çekimleri ile sunuş hazırladınız mı?		
8. Hazırladığınız sunuşunuzun sonucunu rapor haline getirerek arkadaşlarınızla paylaştınız mı?		
9. Etkinliğinizle ilgili sunuşlarınızın benzerlik ve farklılıklarını arkadaşlarınızla karşılaştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirmeye" geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Kuklalarda malzeme seçerken karakter ve kukla çeşidi önemli rol oynar.
2. () El kuklası en çok hareket etme özelliğine sahip kukla çeşididir.
3. () İpli kuklada elin girebileceği büyüklükte bir kıyafet hazırlanır.
4. () Kontrol çubuğu ip kuklasında kullanılır.
5. () Kuklalar sadece serbest zaman etkinliğinde kullanılmalıdır.
6. () Çocuklar kuklaları oynatırken dili etkin bir biçimde kullanmaktadır.
7. () İpli kuklaları oynatmak oldukça deneyim gerektirir.
8. () Kuklalar Orta Asya kültürünün bir kalıntısıdır.
9. () El kuklası hazırlarken dikiş izlerini gizlemek için papyon, kurdele, atkı gibi aksesuarlar kullanılabilir.
10. () El kuklasının baş kısmı sadece kumaş kullanılarak hazırlanabilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında, kukla hazırlamaya yönelik etkinlikler hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında bulunan kukla çeşitleri ve uygulamaları konusunda bilgi toplayınız.
- Topladığınız bu bilgileri raporlaştırınız.
- Hazırladığınız raporu sınıfta sununuz.

2. KUKLA HAZIRLAMA

Okul öncesi eğitim kurumlarında bir eğitim aracı olarak kullanılan kuklaların bir kısmı basit olup çocuklar tarafından öğretmenin rehberliği ile yapılabileceği gibi bir kısmı da karmaşık olup büyük bir uğraşmayı gerektirdiğinden öğretmenler tarafından yapılmaktadır.

2.1. Kukla Yapımında Dikkat Edilecek Noktalar

Kukla yapımında dikkat edilecek bazı noktalar şunlardır:

- Çocukların yaşları, gereksinimleri ve ilgileri dikkate alınarak kukla karakteri ve çeşidi belirlenmelidir.
- Karakteri en iyi yansıtabilecek kukla çeşidine karar verilmelidir. Büyük bir alanda oynatılması düşünülen kuklaların büyük hazırlanması, daha küçük alanlar için ise uygun boyutlarda kuklaların seçilmesi gerekebilir.
- Karakterin özelliğine ve çeşidine göre uygun malzemeler seçilmelidir.
- Kuklada kullanılan malzemelerin birbiriyle uyumu, kuklanın görünüş özellikleri bakımından estetik olması çocukların ilgisini etkileyecektir.
- Kuklalar çocukların güvenliğini tehlikeye sokacak unsurlar taşımamalıdır. Parçalarının birbirine çok iyi tutturulmuş olması ve çocukların yutabileceği parçaların olmaması gereklidir. Kuklada batıcı, delici materyallerin kullanılmaması ya da çok iyi sabitlenerek tehlikesinin ortadan kaldırılması şarttır.
- Kuklanın çeşidinin belirlenmesinde kuklayı kullanacak kişinin yeteneği de çok önemlidir. İpli kukla, gölge kukla gibi kuklaları kullanmak oldukça deneyim gerektirir.

- Kuklanın dayanıklı olması uzun süre kullanılmasını sağlayacaktır. Seçilen malzemenin ve yapım tekniklerinin dayanıklılığı sağlayacak nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.
- Kukla yapımında artık malzemelerin mümkün olduğunca kullanılarak ekonomik bir şekilde kukla hazırlamaya özen gösterilmelidir.

2.2. Kuklada Bulunması Gereken Temel Özellikler

Okul öncesi çocukları için hazırlanacak olan kuklalar da kukla yapım tekniği çok önemli değildir. Bu dönem çocuklarının hayal dünyaları o kadar geniştir ki konuşturabileceğiniz veya hareket verebileceğiniz her şeyden bir kukla hazırlanabilir.

Hangi teknikle çalışırsanız çalışın yüz cildinin gergin, çene, burun ve göz bölgelerinin belirgin, alın çıkıntısının orantılı bir biçimde olmasına özen gösterilmelidir.

Kuklanın baş kısmı, kıyafetlerinden daha dikkat çekici şekilde hazırlanmalıdır.



Resim 2.1: Büyük gözler, kulaklar ve burun kuklayı çekici hale getiren unsurlar

Kukla başı boyamak önemlidir. Sevimli ve canlandırılmak istenen karaktere uygun bir ifade verilmelidir.

Özellikle gözler, kuklaya yaşam unsuru veren özelliklerdendir. İri parlak gözler, büyük burun ve kulaklar, kırmızı yanak ve dudaklar kuklayı sevimli ve ilgi çekici hale getirmektedir.

Kuklanın ağız kısmının hareketli olması kuklayı daha ilgi çekici hale getirmektedir. Karakterin yüz ifadelerini daha etkili bir şekilde verebilmek için ağız kısmının elastik olması özellikle ağzı hareket edebilen kuklalar için önemli bir özelliktir.

2.3. Kukla Yapımında İzlenecek Aşamalar

Öğretmenin yapacağı veya çocuklara yaptıracağı kuklanın yapımında öncelikle yapılacak kuklanın planlanması, kullanılacak araç-gerecin ve malzemenin hazırlanması gerekmektedir. Bu hazırlıklar tamamlandıktan sonra kuklanın yapım aşamasına geçilebilir.

2.3.1. Kuklanın Planlanması

Kuklanın planlanmasında izlenecek aşamaları aşağıda belirtildiği gibi sıralayabiliriz:

- Kukla çeşidini belirleme
- Kukla karakterini belirleme
- Malzeme seçimi
- Kukla kalıbını hazırlama

2.3.1.1. Kukla Çeşidini Belirleme

Kukla yapmaya karar verdiğiniz zaman yapılacak ilk iş ne tür bir kukla yapacağınızı tespit etmektir. Karakteri en iyi yansıtacak ve kullanımı kolay olabilecek kukla çeşidi belirlenir. Yapacağınız bu kukla ip kuklası, el kuklası, çömek kukla vb. olabilir.



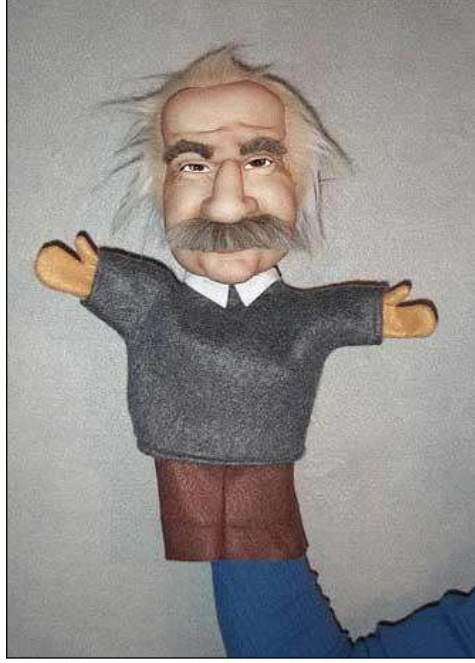
Resim 2.2: İpli kukla

Kukla çeşidinin belirlenmesinde dikkat edilecek başka bir ölçüt de kuklayı kullanacak kişi ya da kişilerin kukla kullanımı ile ilgili yeterliliğinin olmasıdır. Sınırlı kukla oynatma becerilerine sahip birinin çok eklemlili bir ipli kukla kullanması güç olabilir.

2.3.1.2. Kukla Karakterini Belirleme

Kukla yapımında en önemli hususlardan biri de hangi karakterin yapılacağına karar vermektir. Bu karakterler; kadın, erkek, çocuk, yaşlı, genç vb. olabileceği gibi çeşitli hayvan karakterleri ve masal kahramanları da olabilir. Karakter belirlendikten sonra, bu karakterin

sahip olduğu özellikler ayrıntılı olarak tanımlanmalı, kuklayı yaparken bu özellikler göz önüne alınmalıdır.



Resim 2.3: Kuklanın planlanmasında karakterin önemi

Karakteri belirlemede ikinci husus gösteri için tek bir kuklanın yeterli olup olmayacağına karar vermektir. Bazen birbirini tamamlayan birkaç karakteri bir arada kullanmak gerekebilir.

2.3.1.3. Malzeme Seçimi

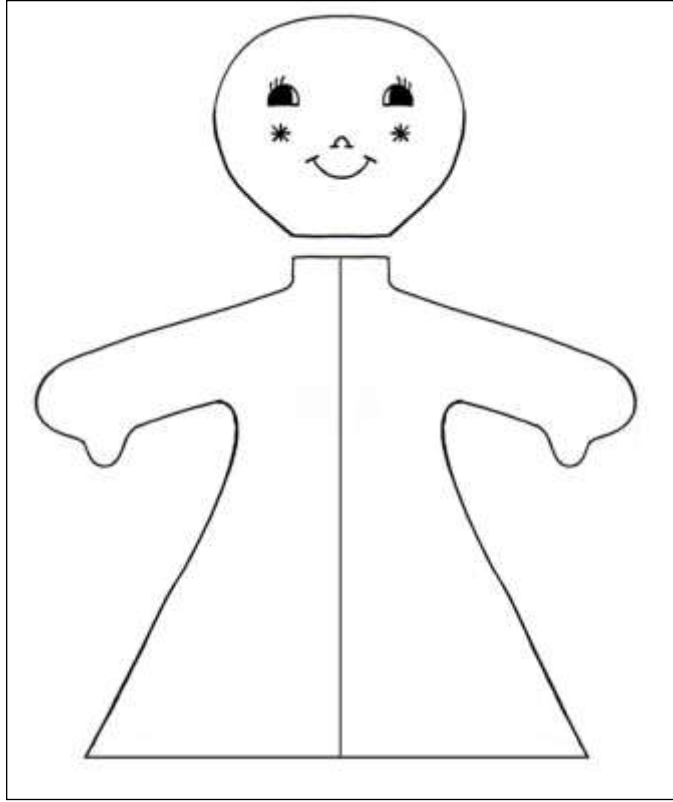
Kuklanın karakteri belirlendikten sonra kuklayı hangi malzemelerden yapmak istediğimizi tespit etmemiz gerekmektedir. Tahtadan, kumaştan, mukavvadan, deriden vb. malzemelerden kukla malzemesi seçilebilir. Seçilen karakter ve kukla çeşidinin en iyi gerçekleşebileceği malzemelerin belirlenmesi çok önemlidir. Örneğin eldiven kukla ya da ağız hareket edebilen kukla için esnek bir kumaşın, el kuklası için ise daha tok bir kumaşın tercih edilmesi gerekir.

Karakterin özelliğine göre renk seçimi de önemlidir. İyi bir kukla ancak doğru malzemelerle yapılabilir.

2.3.1.4. Kukla Kalıbını Hazırlama

Bazı kukla çeşitlerinde kalıp çıkarmak gerekebilir. Çeşitli dergilerde ve kitaplarda verilen hazır kalıpları kullanabileceğiniz gibi, bazı uyarlamalar yaparak da gereksinimlerinize uygun hale getirebilirsiniz.

Baş ve vücudu oluşturmak için büyüterek kullanabileceğiniz örnek bir model aşağıdaki resimde gösterilmektedir. Diğer kukla çeşitlerinde de vücut için elbise hazırlarken bu örnekten yararlanabilirsiniz.



Şekil 2.1.Kukla baş ve vücut kalıbı

Uygun kalıbınız yoksa dolgu oyuncak ve kuklaların üzerinden de kalıp çıkararak kukla yapabilirsiniz.

2.3.2. Kukla Yapımında Kullanılacak Araç, Gereç ve Malzemeyi Hazırlama

Uzun bir uğraş ve emeği gerektiren kuklaları yaparken sağlamlığın ön planda olmasına dikkat edilmelidir. Bu yüzden kukla yapımında kolay yırtılabilen, kolay bozulabilen malzemeler tercih edilmemelidir.

Kuklalar hem öğretmen hem de çocuklar tarafından kullanılacağı için kukla yapımında kullanılan malzemelerin hafif olmasına özen gösterilmeli, çocuğun oynamakta zorlandığı kuklalar çocuğa verilmemelidir.

Çocuklara yaptıracağımız kukla çalışmalarında kullanılacak araçların çocuğa zarar vermeyecek türde olmasına dikkat edilmelidir. Sivri uçlu makas ve maket bıçakları çocuklar tarafından kullanılmamalıdır.

Kukla yapımında kullanılan temel malzemeler aşağıda belirtilmektedir. Kukla yapımında kukla çeşidine ve karaktere göre pek çok farklı malzeme kullanılabilir.

- Kâğıt hamuru, seramik hamuru ve kil
- Kâğıt çeşitleri: El işi kâğıdı, resim kâğıdı, karton, mukavva, şeffaf kâğıtlar, alüminyum folyo vb.
- Kumaş: Peluş, kadife, pazen, keçe v.b. her çeşit kumaş kullanılabilir.
- İp: Her kalınlıkta doğal veya sentetik ip çeşidi
- Tahta, plastik kutular, deri, süet, vinleks (yapay deri)
- Boyalar (Sulu boya, guaj boya, pastel boya, simli boyalar vb.)
- Boya fırçaları
- Makas, iğne, iplik, tığ, şiş
- Çeşitli kalınlıkta bantlar
- Plastik pullar, düğmeler, boncuklar
- Renkli tüyler, hayvan tüyleri
- Artık kumaşlar, doğadan toplanan artık malzemeler (kozalıklar, yapraklar, ağaç kabukları, kurumuş çiçekler)
- Elyaf, pamuk
- Kukla yapacak kişi kendi yaratıcılığına ve malzeme olanaklarına göre uygun seçimi yapabilmelidir.

2.3.3. Kuklayı Yapma

Kuklanın çeşidini, karakterini, kullanılacak malzemeyi ve karakterinize uygun kalıbınızı hazırladıktan sonra kuklayı yapmaya başlayabilirsiniz. Aşamalı olarak tamamladığınız kuklalarınızı şekillendirip boyayabilirsiniz. Kukla, estetik özelliklere uygun olmalı ve karaktere sadık kalınarak hazırlanmalıdır.

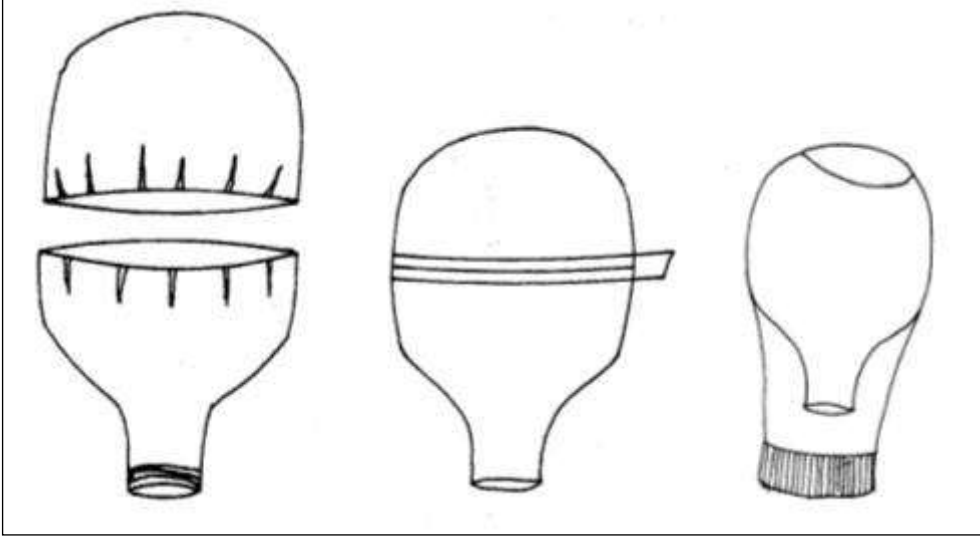
Kukla yapımında son aşama kukla karakterine uygun giysilerin seçilmesi ve dikimidir. Örerak, dikerek veya çeşitli kâğıtlardan, kartondan da kesip yapıştırarak kıyafet hazırlanabilir.

2.3.3.1. Kukla Tasarımı ve Yapımı

Aşağıda bazı kukla çeşitlerinin yapım aşamaları verilmiştir.

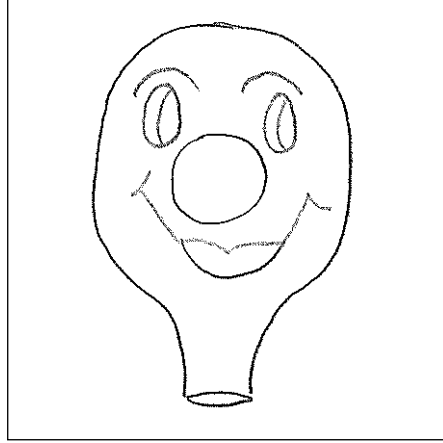
- **El Kuklası**

- **Kullanılacak araç, gereç:** 1 litre plastik kola şişesi, 1 adet erkek çorabı, formika tutkalı, örgü yünü (karakterinize uygun renkte), 1 adet tuvalet kâğıdı, un, ten rengi plastik badana boyası, siyah guaj boya
- **Pet şişeden başın hazırlanması:** Kıloluk kola şişesini ortadan kesip, kesilen kenar kısımlarını makasla çıtlatınız. Kesilen parçaları iç içe geçirerek istenilen büyüklükte kafa elde ediniz sonra etrafını bantlayınız. Böylece kuklanın kafasını hazırlamış oluyorsunuz. Bu kafaya erkek çorabı geçirip boyun kısmından iple bağlayınız.



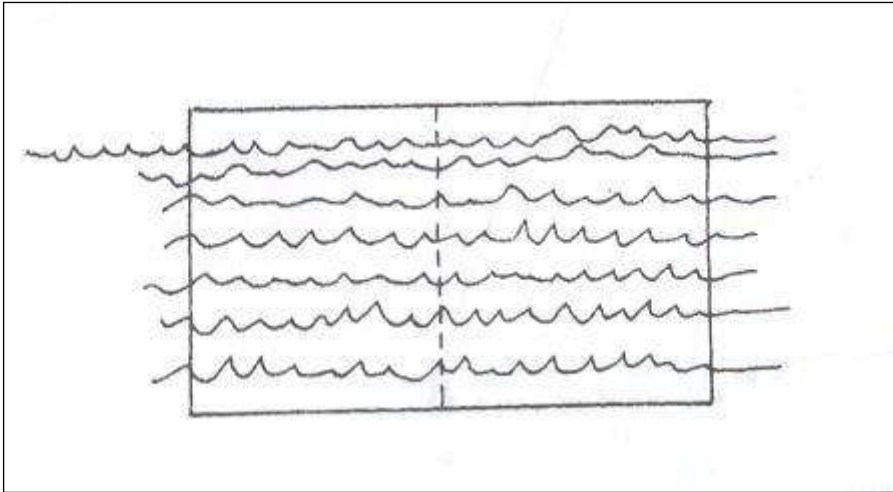
Şekil 2.2: Kullanın başı için pet şişe kullanarak baş hazırlama

- **Başa şekil verme:** 1 adet tuvalet kâğıdını 1-2 gün suda beklettikten sonra iyice suyunu sıkıp formika tutkalı ilavesi ile kâğıt hamuru hazırlayınız. Yüz şekli verilecek olan bölüme formika tutkalı sürünüz ve kâğıt hamuru ile yanak, burun, çene kısımlarını şekillendiriniz. Hazırladığınız baş kısmını kurumaya bırakınız.



Şekil 2.3: Pet şişe kullanarak baş hazırlamada başı şekillendirme

- **Yüzün boyanması:** Badana boyasını ile baş kısmı boyayınız. İsterseniz guaj boya yardımıyla rengi açıp, koyulaştırabilirsiniz. Boyama işlemi bittikten sonra yüzün dudak, kaş ve göz kısımlarını da boyayınız. İsterseniz bu kısımları da değişik renklerde guaj boya ile boyayabilirsiniz.
- **Saçların hazırlanması:** Palyaço karakteri için istediğiniz renkte örgü yünü kullanabilirsiniz. Örgü yünü başın büyüklüğüne göre istediğiniz uzunlukta kesin. Kesilen yün parçalarını bir kumaş parçasına teyelleyip makine çekiniz. Sonra baş kısmına tutkal sürüp makine çektiğiniz kumaş parçasını yapıştırınız.



Şekil 2.4: Kuklanın saçlarını oluşturma

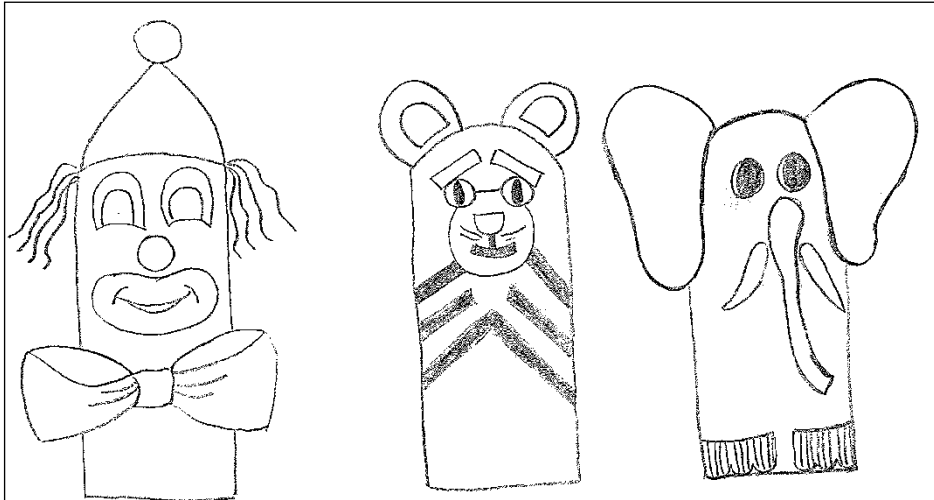
- **Kıyafetin hazırlanması:** Kuklanın kıyafetini çocuk beden kalıplarından hazırlayabileceğiniz gibi evdeki çocuk elbiselerinden yararlanarak bazı aksesuarlarla da süsleyerek palyaço kıyafetine dönüştürebilirsiniz.



Şekil 2.5: El kuklası

➤ **Parmak kukla**

- **Kullanılacak araç gereç:** Artık kumaşlar, deri parçaları, renkli yün iplikler, mutfakta kullanılan renkli kurulama bezleri, iğne, iplik, tutkal, makas
- **Kalıbı hazırlama:** Hazırlayacağınız figüre karar vererek artık materyalinizi seçin. Aşağıda örnek kalıpları verilen kuklaları ya da kendi hazırlamış olduğunuz farklı karakterdeki parmak kukla örneklerini parşömen kâğıdına geçirin ve kumaşın üstüne iğneleyin, dikiş payı bırakarak iki parça kesin.



Şekil 2.6: Parmak kuklası örnekleri

- **Kuklayı dikme ve süsleme:** Kestiğiniz parçaları alt bölümü parmak gireceği için açık bırakarak tersinden dikiş ve çevirin. Yüz kısmını figüre uygun renkli iplikler, deri parçaları, düğmeler ile oluşturun. Örneğin

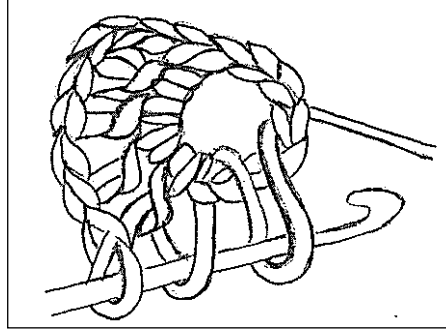
kaplan figüründe kulak parçalarını kumaşın arasına iğneleyip tersinden dikin ve kumaşı öyle çevirin. Süslemede deri parçaları ve renkli kumaşlar ile applike yapılarak da farklı görünümler sağlanabilir.

➤ **Örülerek hazırlanmış parmak kukla**

- **Kullanılacak araç gereç:** 1 çile yün, kalın tığ, süsleme için düğme, değişik renkte pullar ve ipler

Kuklanın hazırlanış basamakları

- 10 tane zincir çekin. Başladığınız yere tekrar batın ve yuvarlak oluşturun.
- Tığın başını bir kere dolayıp üç kere de çekin ve yuvarlağın içini doldurun.



Şekil 2.7. Tığ ile örülerek kukla hazırlamada ilk adımlar

- Bu dolgu işlemini parmak boyu uzunluğu kadar tekrar edin.
- Parmak boyuna gelindiği zaman sadece bir defaya mahsus her sıkı iğne kısmına üç kere dolgu işlemini uygulayarak artırın. Sonra ikinci sırada her sıkı iğne kısmını bir kez doldurun. Bu şekilde etek kısmını oluşturun.
- Etek uçlarına kirpik yaparak kuklanın örgüsünü tamamlayın.



Resim 2.4: Parmak kukla

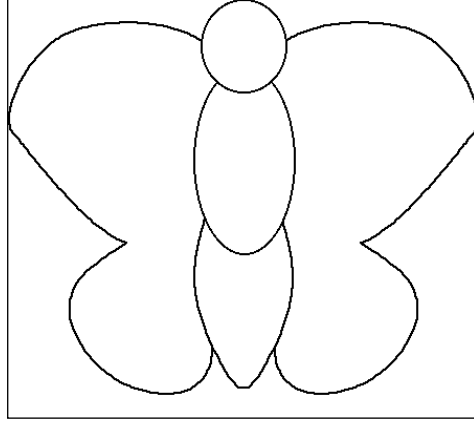
- Süslemede pul ya da düğme kullanarak göz, ağız ve burun oluşturun. Değişik renkte iplerle baş kısmına ipi sabitleyerek ve değişik uzunluklarda saç oluşturun.

➤ **Çomak kukla**

- **Kullanılacak araç gereç:** Çeşitli resimler (insan, hayvan, taşıtlar vb.), artık karton parçaları, kuru boya, keçeli kalemler, resim kâğıdı, makas, yapıştırıcı, çomak için pipet, balon çıtası (tahta veya plastik)

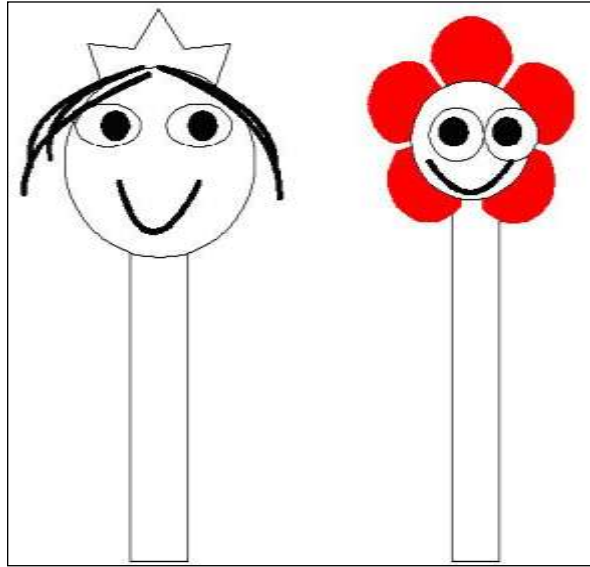
Kuklanın hazırlanış basamakları

- Çomak kukla için hazır boyanmış fotoğraflar ve resimleri kullanabileceğiniz gibi bazı figürleri boyama kitaplarından yardım alarak çizebilirsiniz.
- Öncelikle figürünüzü seçin ve kitaptan figürünüzü alıyorsanız parşömen kâğıdı kullanarak resminizi çizin. Aşağıda örnek bir kelebek figürünü çomak kukla hazırlamada kullanabilirsiniz.



Şekil 2.8: Uç kısmına bir çubuk geçirerek kullanabileceğiniz bir çomak kukla modeli

- Parşömendeki resminizi resim kâğıdına geçirin. Kuru boya kalemleri, keçeli kalem kullanarak renklendirin. Figürünüzün daha hoş görünmesi için boyadığınız rengin bir ton koyu rengi ile kontör çekin.
- Boyama dışında figürünüzü kumaş parçaları, pullar, boncuklar, simler, yün parçaları vb. malzemelerle de süsleyebilirsiniz.
- Hazırlanan figürü etrafından kesin eğer ince bir kâğıt kullandıysanız figürünüzü kartona yapıştırarak kalınlaştırın.
- Figürün arkasına yapıştırıcı veya şeffaf bant ile tahta bir çıtayı (pipet, bayrak, balon çıtası vb.) yapıştırın. Altında tutmak için en az 20 cm'lik bir çita çıkıntısı bırakın.



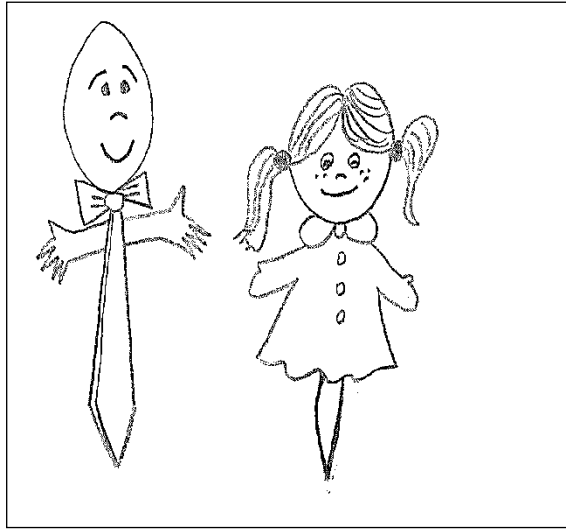
Şekil 2.9: Çocukların yapabileceği basit şekilde hazırlanan çomak kuklalar

➤ **Tahta kaşık kukla**

- **Kullanılacak araç gereç:** Boyasız ve cilasız tahta yemek kaşığı, artık kumaşlar, pullar, boncuklar, deri parçaları, guaj boya, keçeli kalem

Kuklanın hazırlanış basamakları

- Hazırlayacağınız figüre karar verin.
- Tahta kaşığın arka yüzünü kullanın ve yüz kısmını guaj ya da keçeli kalem ile çizerek oluşturun. İsterseniz düğmelerle de göz kısmını oluşturabilirsiniz.
- Saçlar için iplikleri kırarak kıvrık saç yapabileceğiniz gibi ipi uzun keserek de kaşığa yapıştırabilirsiniz.
- Kıyafetleri hazırlamada figürünüzün özelliğine göre giysiler hazırlayarak değişik artık materyallerle süsleme yapabilirsiniz.



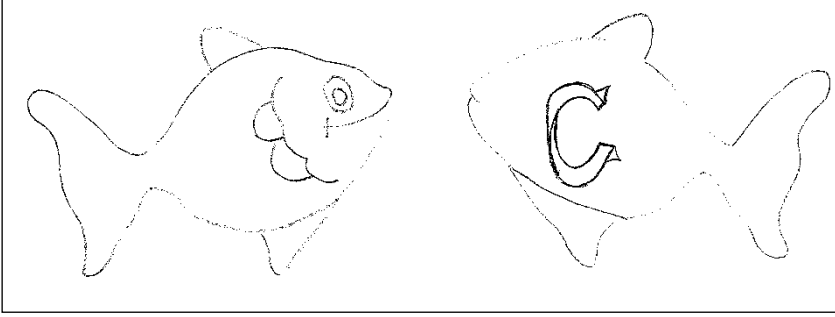
Şekil2.10: Tahta kaşık kukla örnekleri

➤ **Yüzük kukla**

Kullanılacak araç gereç: Karton, yapıştırıcı, keçeli kalemler, pullar, boncuklar vb. artık malzemeler.

Kuklanın hazırlanış basamakları

- Yüzük kuklası için seçtiğiniz figürü kartona çizin ve etrafından kesin.
- Üstünü renkli kalemlerle boyayın ve artık malzemelerle süsleyin. Aşağıda verilen balık figürünü simler veya pullarla da süsleyebilirsiniz.
- Figürün arkasına kartondan hazırlayacağınız yüzüğü yapıştırın.

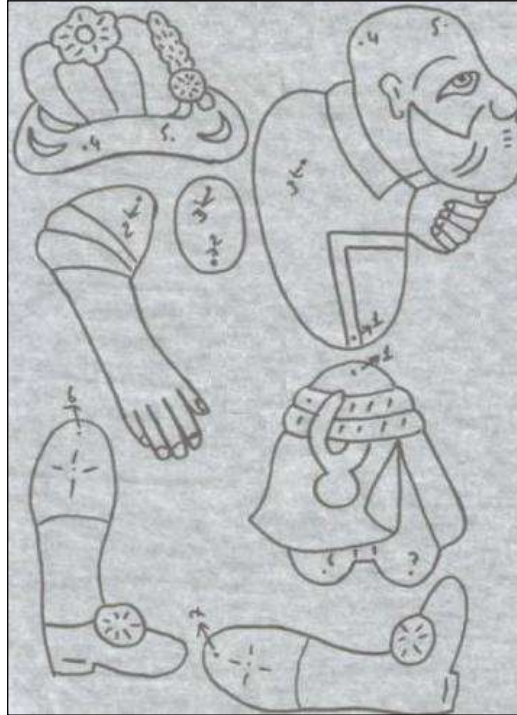


Şekil 2.11: Yüzük kukla

- Yüzük kuklasını farklı özelliklerde kumaş veya deriden de hazırlayabilirsiniz. Kumaştan hazırlayacağınız yüzük kuklasının halkasını da dikerek tutturabilirsiniz.

➤ **Gölge kukla**

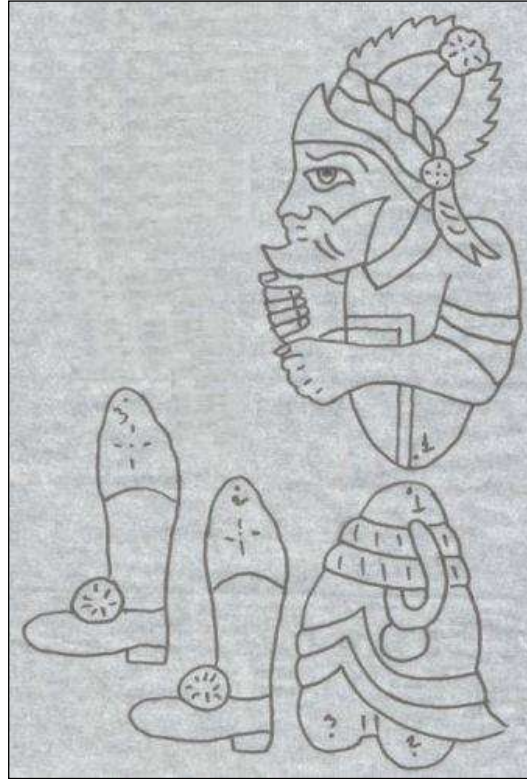
- **Kullanılacak araç gereç:** Asetat kâğıdı, asetat kalemi, ince çıtalar, yapıştırıcı



Şekil 2.12: Karagöz

Kuklanın hazırlanış basamakları

- Önce figürünüzü belirleyin. Örnek için verilen Hacivat ve Karagöz figürlerini de isterseniz büyüterek kullanabilirsiniz. Seçtiğiniz figürün baş, kollar, bacaklar ve gövdesinin ayrı ayrı çalışarak birbirine monte edilebilecek bir figür olmasına dikkat ediniz.
- Belirlediğiniz figürü asetata asetat kalem kullanarak çizin. Asetat kalemleriyle renklendirin ve kuruyunca kenarlarından kesin.
- Eklem noktalarından kolları, bacakları ve başı gövdeye misina veya naylon makara ipi ile çok sıkı olmayacak şekilde tutturun.
- İnce çubukları arka tarafından eklem yerlerini hareket ettirebilecek noktalara silikon ile tutturun ve kurumaya bırakın.
- Kukla sahnesinin önünü aydınlatıcı kâğıdıyla kaplayın. Arkadan ışık vererek (fener veya mum) kuklanızın çatalarını hareket ettirip eklem hareketleri sağlayarak oynatın.



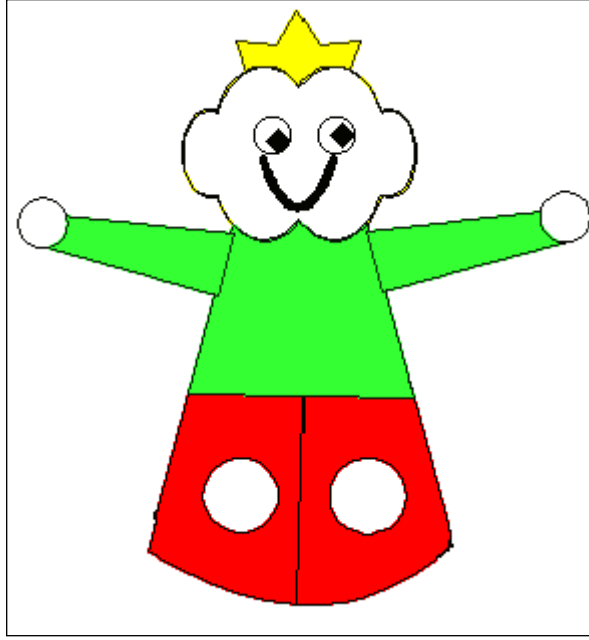
Şekil 2.13: Hacivat

➤ Yürüyen parmak kukla

- **Kullanılacak araç-gereç:** Karton veya mukavva, örnek figürler, boya kalemleri, keçeli kalemler, makas, maket bıçağı.

Kuklanın hazırlanış basamakları

- Seçtiğiniz figürü karton veya mukavvaya çiziniz.
- Parmaklar için etekteki işaretlenen yerlerden delikleri zedelemeyen kesiniz.



Şekil2.14: Yürüyen parmak kukla

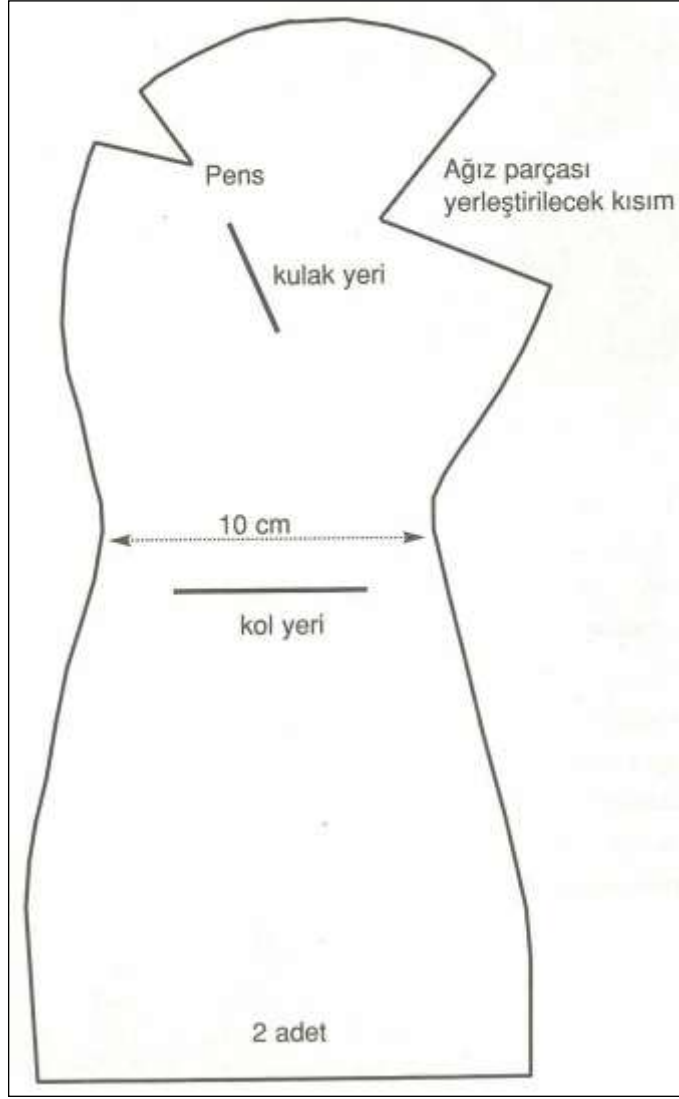
- Figürünüzü boya kalemleri ile boyayınız.
- Saçlarını isterseniz yünden yapabilirsiniz, elbisesini figüre göre kesip yapıştırabilirsiniz.
- Orta ve işaret parmağını, parmak kuklasının eteklerinden geçirerek kuklayı yürütebilir, zıplatabilirsiniz.

➤ Kumaştan hazırlanan ağı hareket edebilen el kuklası

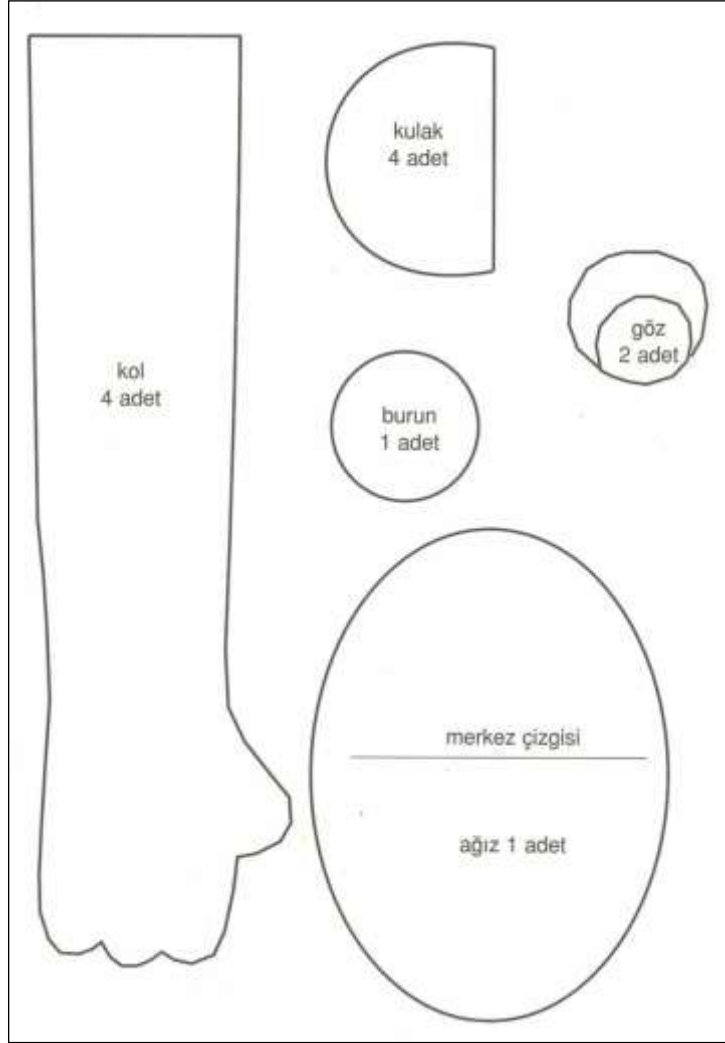
- **Kullanılacak araç gereç:** Çeşitli özellikte kumaş, deri, süet parçaları, renkli yünler, makas

Kuklanın hazırlanış basamakları

- Öncelikle hazırlayacağınız kukla figürüne karar verin.
- Aşağıda verilen kalıbı kumaşa uygulayın. Kalıbı büyüterek kullanın.



Şekil 2.15: Kumaştan hazırlanan ağız hareket edebilen kuklanın gövde kalıbı



Şekil 2.16: Kumaştan hazırlanan ağzı hareket edebilen kukla kalıbı parçaları

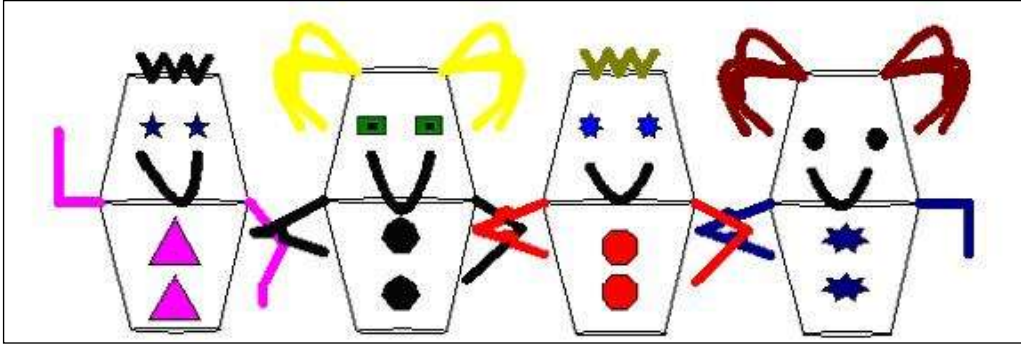
- Ağız kısmına kalıba uygun keseceğiniz karton parçaları yerleştiriniz. Bu şekilde ağız kısmını oynatmak daha kolay olacak ve iyi bir hareketlilik sağlayacaktır.
- Kalıbı kumaşa uygulayıp diktikten sonra farklı aksesuarlarla süsleyebilirsiniz.

➤ **Kâğıt bardak kuklası**

- **Kullanılacak araç gereç:** Kâğıt bardak, artık yün ya da orlon parçaları, renkli kâğıt, zambak, makas, pipet.

Kuklanın hazırlanış basamakları

- Ağız, burun, göz yapmak için renkli kâğıttan değişik şekiller (yıldız, kare, daire) kesin. Bunun için küçük renkli stickerler de kullanabilirsiniz.
- Kâğıt bardakları içilen yerlerinden (açık yerlerinden) birbirine yapıştırın.
- Renkli kâğıt, pipo temizleyicisi ya da yün artıklarıyla saçları ve kolları yapın.



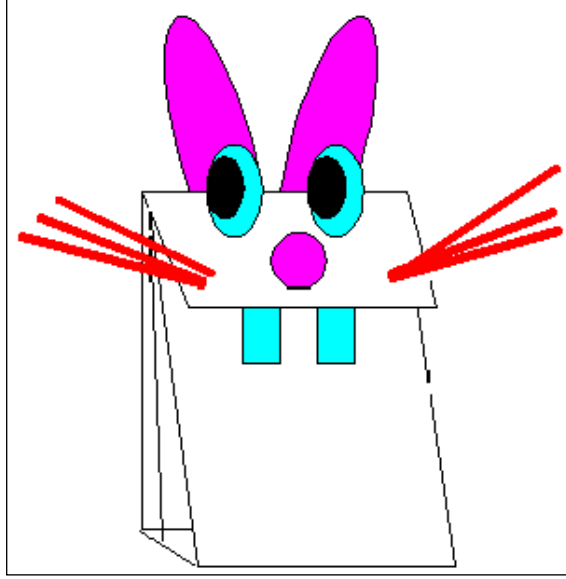
Şekil 2.17: Bardak kuklalar

➤ Kese kâğıdı (tavşan) kuklası

- **Kullanılacak araç-gereç:** Kese kâğıdı, renkli kâğıt, gazlı kalemler ya da pastel boya, yün iplik, makas, zambak

Kuklanın hazırlanış basamakları

- Kese kâğıdının kapalı kısmı yukarda kalacak ve elinizi alttan sokacak şekilde çevirin.
- Elinizi kese kâğıdına soktuğunuzda kese kâğıdının taban kısmını parmaklarınızla oynatarak tavşanı konuşturabileceksiniz.
- Renkli kâğıtları keserek ağız, burun, göz, diş ve kulakları yapın. Gazlı kalemlerle (pastel) çizip boyayarak da yapabilirsiniz.
- Bıyıklar için yün artıklarını kullanın.



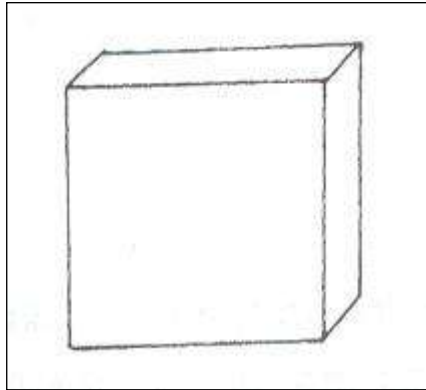
Şekil 2.18:Kese kâğıdı kuklada tavşan modeli

➤ **İpli kukla**

- **Kullanılacak araç gereç:** Tahta, küçük vidalar, karton, kumaş parçaları, ip, yapıştırıcı, kontrol çubuğu 2 adet, 1 adet çivi, boya kalemleri

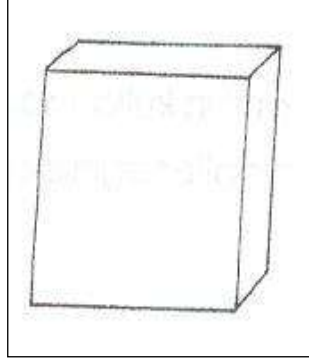
Kuklanın hazırlanış basamakları

- Baş için 7x7 cm ebadında ve 2.5 cm genişliğinde tahtadan bir adet kesiniz.



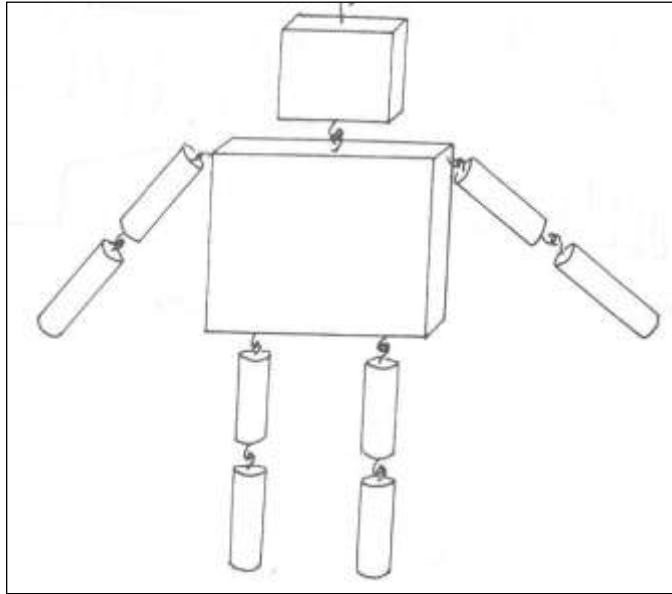
Şekil 2.19: İpli kuklada baş için oluşturulan bölüm

- Gövde kısmını oluşturmak için 14x14 cm ebadında ve 2.5 cm genişliğindeki tahtadan bir adet kesiniz.



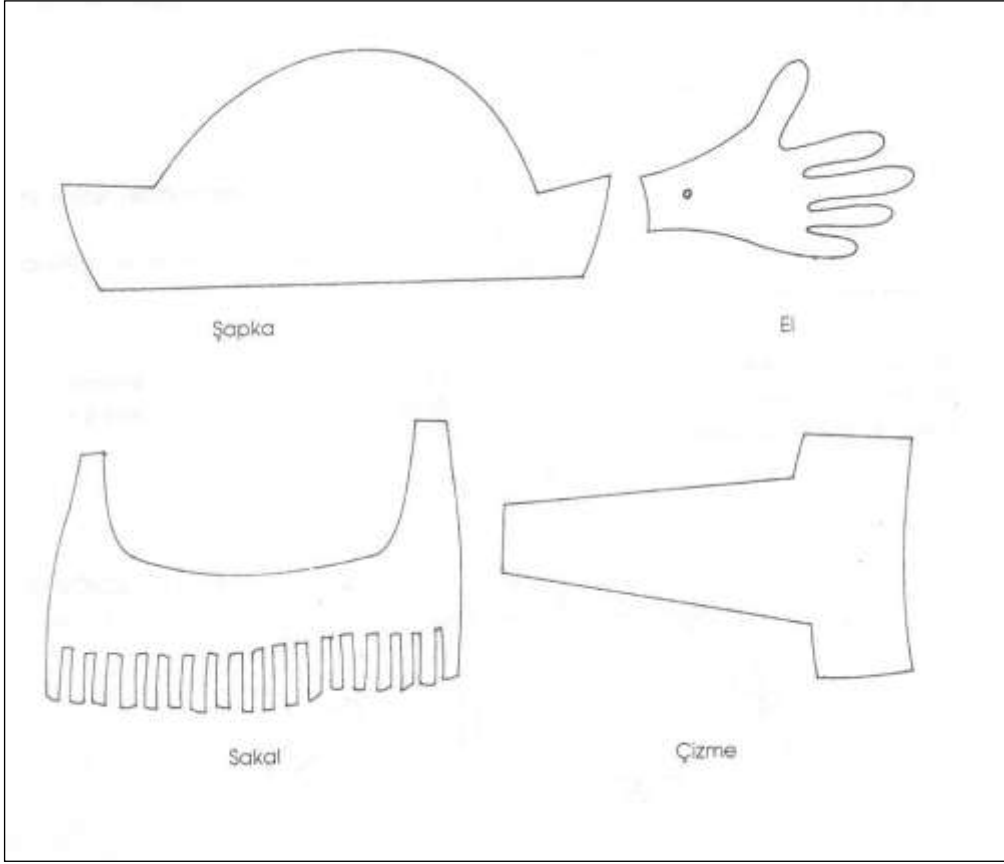
Şekil 2.20: İpli kuklanın gövde kısmı

- Kollar için 7 cm boyunda 2.5 cm eninde 4 adet tahta çubuk kesiniz.
- Bacakları oluşturmak için 10 cm boyunda, 3 cm eninde, 2.5 cm genişliğinde 4 adet çubuk kesiniz.
- Ebatları verilen tahtanın tümü kesildikten sonra kolları, bacakları, başı vücuda monte etmek için birleştirme yerlerine (eklem) vidaları sabitleyiniz ve vücuda monte ediniz. Yüzünü boyayabilirsiniz.



Şekil 2.21: İpli kuklanın monte edilmiş şekli

- Artık kumaş parçaları, deri parçaları vb. kullanarak bu malzemeleri kollara bacaklara ve vücuda göre kesip yapıştırabileceğiniz gibi elbise dikerek de giydirebilirsiniz. Eller, çizmeler ve şapka için mukavva, karton, deri veya vinleks kullanabilirsiniz.



Şekil 2.22: İpli kuklanın kıyafet örnekleri

- Kuklanızın kıyafetini hazırlayıp giydirdikten sonra hareket ettirebilmek için iplerini ellerden, dizlerden, baştan ve arka ortasından bağladıktan sonra artı şeklindeki kontrol çubuğuna bağlayıp oynatabilirsiniz.



Şekil 2.23: İpli kukla

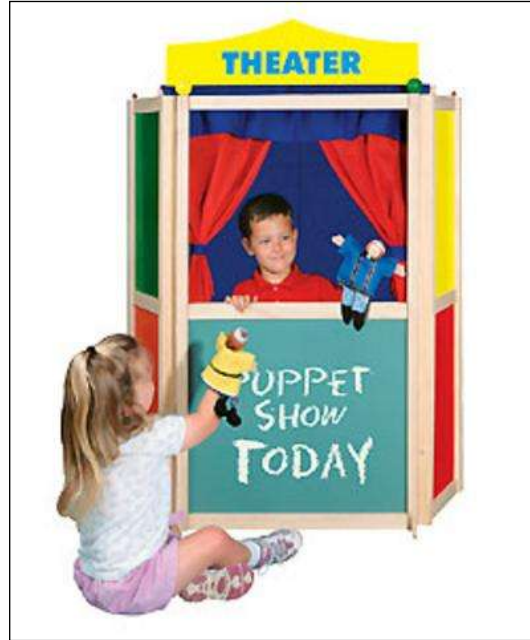
2.3.4. Kuklayı Erken Çocukluk Eğitim Kurumlarında Uygulama

Her okul öncesi eğitim kurumunda basit de olsa bir kukla sahnesi bulunmalıdır. Kukla sahnesi çok basit olabildiği gibi özel olarak da hazırlanabilir. Önemli olan hazırlanan sahenin oynatılacak kuklaları tamamlayıcı nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.



Resim 2.5: Okul öncesi eğitim kurumunda basit bir kukla sahnesi

Artık günümüzde bu konuda esnek davranılmakta belirli ölçülerde ve kurallarda oyun ortamı düşünülmemektedir. Sınıf içerisinde bulunan ve kukla sahnesi haline getirilebilecek her eşyadan kukla sahnesi olarak yararlanılabilir (masa, sandalye, koltuk, kapı, beyaz eşya kutuları vb.). Kukla oynatan kişinin görünüp görünmemesi de o kadar önemli değildir, daha çok kişisel tercihe bağlıdır.



Resim 2.6:Kukla sahnesi

Kuklalar kuklacının elinde hayat bulan karakterlerdir. Kukla oynatırken kukla ile bütünleşmek önemlidir. Kendisindeki enerjiyi canlandırdığı karaktere taşıyarak onun gibi düşünme, hareket etme, ses ve konuşma becerisi ile kukla oynatılır.

Kukla oynatırken birden fazla düşünce ve davranış aynı anda yansıtılmamalıdır. Karakterin düşünceleri, hareket, ses ve konuşmalarla koordinasyon kurularak belirgin bir şekilde ifade edilmelidir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında kuklaları oynatmadan önce ayna karşısında kuklaları hareket ettirmek, seslendirmek, onlarla konuşmak ön hazırlık olarak önemlidir.

Kukla oynatırken kuklanın bakış yönünü iyi ayarlamak gerekir. Karşılıklı konuşmalarda kuklanın yüzü konuştuğu karaktere yönelmeli, izleyici ile konuşuyorsa yüzü izleyiciye dönük olmalıdır.

Sınıf karartılarak anlatım yapılacaksa (gölge kuklası) çocuklar bu durumdan haberdar edilmelidir.

Kukla oyunu başlangıcında ve bitişinde ritim aletleri kullanmak, oyuna uygun şarkılar söylemek veya herhangi bir müzik aletinden yararlanmak oyunu daha zevkli ve ilginç hale getirebilir.

2.3.5. Hazırlanan Kuklayı Değerlendirme

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların yaratıcılığa yönelmesi ve kendilerini ifade becerileri kazanmalarında kuklalar önemli bir yer tutmaktadır.

Öğretmen okul öncesi eğitim kurumlarında dayanıklı kuklalar hazırlayarak iyi bir arşiv oluşturabilir. Bu arşiv kukla köşesinde sergilenerek değerlendirilebilir. Bu şekilde kuklalar yıllarca kullanılabilir. Çocuklarla birlikte hazırlanan kuklalarda bu köşeye konabilir. Çocuklar kendilerinin yaptıkları kuklalarla oynamaktan büyük keyif alacaklardır. Yıpranan, parçaları kopan kuklaların onarımını öğretmen kendisi yapabileceği gibi çocuklarla birlikte de yapabilir. Kuklalar köşeye çocukların rahatça alıp kullanabilecekleri şekilde yerleştirilmelidir.

Okul öncesi eğitimde kullanılmak üzere hazırlanan kuklalar günlük program içinde yer alan serbest zaman etkinlikleri, ana dili çalışmaları, uykuya geçişte ve uyku sonrası belirli süreler içinde oynatılabilir.

Çeşitli kukla karakterlerini kullanarak bir öykü çocuklar tarafından canlandırılabilir. Bu öykü çocuklara okunabilir, anlatılabilir, kasetten dinletilebilir, videodan, CD'den izletilebilir. Öyküde geçen konuşmaların ezberletilip kuklalarla canlandırılması, sunulması okul öncesi eğitimde asla düşünülmemelidir. Önceden seçilmiş bir öykü varsa; öykünün kısa, çocuklar tarafından kolay anlaşılır, karşılıklı konuşmaların kısa veya kendi sözcükleriyle ifade edebilecekleri, kendi düşüncelerini katabilecekleri özelliklerde olmasına dikkat edilmelidir.

➤ **Hazırlanan kuklalarla kullanılabilen bir öykü örneği:**

• **Çomak Kukla**

-Anne kaz

-Yavru kazlar

Pamuk gibi beyaz bir anne kaz yavrularını gezmeye götürür. Yolda buldukları solucan ve böcekleri yiye yiye giderken, önlerine kocaman bir soba borusu çıkar. Anne kaz:

“Tıs.s...s.. Yavrularım dikkatli olun!” derken yavrular borunun içine dalarlar.

Küçük yavrular borunun içinden çıktıkları zaman anne kaz ne görse beğenirsiniz? Bütün yavrular soba borusunun kurumundan simsiyah olmuşlar. Anne kaz: “Bu kirli, çirkin yavrular benim olamaz, hayır, hayır! Benim yavrularım herhâlde kayboldu!” diye ağlar. “Haydi, bir sağa, bir sola doğru koşup onları arayalım” der. Koşuşurlar, ararlar. O sırada dereyi gören yavrular suya atlarlar.

Anne kaz: “A..... işte bunlar benim yavrularım, kirden ben onları tanıyamadım, yıkanınca ne temiz, ne güzel oldular! Haydi biraz yüzelim, sonra çimenlerin üzerine dönelim, güneşlenelim.” der.

Etkinlik 3:

Aşağıda verilen öyküyü hayal gücünüzü ve yaratıcılığınızı kullanarak tamamlayın. Karakterlere uygun, kukla çeşitlerinden birini kullanarak kuklanızı hazırlayın. Sınıfta, arkadaşlarınıza tamamladığınız öyküyü kuklalar kullanarak canlandırın. Öykünün adını da siz oluşturun.

-Anne Karaca

-Yavru Karaca

(Anne karaca yemek pişirmiş, çamaşırları yıkamıştı. Şimdi de evlerini süpürüyor, bir taraftan da yavrusunun okuldan dönüşünü bekliyordu. Ona çok sevdiği böğürtlen pastası hazırlamıştı.)

(Yavru Karaca çok yaramazdı. Bazı günler okul dönüşü, ormanda diğer hayvanlarla oynamaya dalar, eve geç gelirdi.)

Benekli bugün de geç kalmıştı. Hava kararmak üzereydi. Anne karaca endişeli “Yine geç kaldı, ormanın küçük bir karaca için ne kadar tehlikeli olabileceğini düşünemiyor.” dedi.

Sonra yakınlarında yaşıyan arkadaşlarına gitti. Onun yavrusu eve döneli çok olmuştu, hatta yemeğini yemiş, dersine çalışıyordu.

Anne karaca, o zaman daha çok merak etti. “Acaba yavrumun başına bir şey mi geldi?” diye düşündü ve ormana doğru koşmaya başladı.....

UYGULAMA FAALİYETİ

İstedığınız bir kukla çeşidini belirleyerek aşamalarına uygun bir kukla yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İsteddiğiniz bir kukla çeşidini belirleyiniz.	➤ Okulöncesi eğitimde rahatlıkla kullanabileceğiniz bir kukla çeşidi olmasına dikkat ediniz.
➤ Kuklanın karakterini belirleyiniz.	➤ Karakteri belirlemede çeşitli dergi ve kitaplardan yararlanabilirsiniz.
➤ Kukla yapmak için gerekli olan araç gereci seçiniz.	➤ Artık malzemeleri kullanmaya ve bu malzemeleri değerlendirmeye özen gösteriniz.
➤ Kuklayı yapmak için gerekli ortamı hazırlayınız.	➤ Temiz, dikkatli ve itina ile çalışınız.
➤ Kuklanızı oluşturunuz.	➤ Kuklanızın sağlam ve dayanıklı olmasına özen gösteriniz.
➤ Gerekli süslemeleri yaptıktan sonra kuklanızı tamamlayınız.	➤ Kuklanızı artık materyallerle süsleyerek hoş bir görünümde olmasına özen gösteriniz.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. İsteddiğiniz bir kukla çeşidini belirlediniz mi?		
2. Kuklanın karakterini belirlediniz mi?		
3. Kukla yapmak için gerekli olan araç gereci seçtiniz mi?		
4. Kuklayı yapmak için gerekli ortamı hazırladınız mı?		
5. Kuklanızı oluşturdunuz mu?		
6. Gerekli süslemeleri yaptıktan sonra kuklanızı tamamladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “**Hayır**” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “**Evet**” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Büyük bir alanda oynatılması düşünülen kuklalar küçük hazırlanmalıdır.
2. () Kuklanın baş kısmı kıyafetlerinden daha çekici bir şekilde hazırlanmalıdır.
3. () Kuklanın ağız kısmının hareketli olması karakterin yüz ifadesinin etkili bir şekilde verilmesini sağlar.
4. () Ağız hareket edebilen kuklalar için sert kumaşlar tercih edilmelidir.
5. () Çocukların rahat bir şekilde kullanabilmeleri için kukla yapımında ağır malzemeler kullanılmalıdır.
6. () Kuklaya öreerek, dikerek, kâğıttan, kartondan çeşitli kıyafetler hazırlanabilir.
7. () Kukla oynatan kişinin görünmesi çocuklar için önemli bir unsurdur.
8. () Masa, sandalye, koltuk, beyaz eşya kutularından kukla sahnesi olarak yararlanılabilir.
9. () Kukla oynatırken birden fazla düşünce ve davranış aynı anda verilebilir.
10. () Kukla oynatırken kuklanın bakış yönü konuştuğu karaktere yönelmelidir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

1. Aşağıdakilerden hangisi el kuklasının özelliklerinden biri değildir?
A) El kuklasının başı örgüden hazırlanabilir.
B) El kuklası en çok hareket etme özelliğine sahiptir.
C) El kuklasında, vücudun en büyük özelliği elin girebileceği büyüklükte olmasıdır.
D) El kuklaları okul öncesi eğitim kurumlarında en çok kullanılan kukla çeşitlerindedir.
2. Kontrol çubuğu hangi kukla çeşidinde kullanılır?
A) İp kukla
B) El kuklası
C) Çomak kukla
D) Parmak kuklası
3. Hangi kuklanın kullanımı diğerlerine göre daha ustalık gerektirir?
A) İp kukla
B) El kuklası
C) Çomak kukla
D) Yüzük kukla
4. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Çocukların yaşları ve gereksinimlerine göre kukla karakteri çeşidi belirlenir.
B) Kuklanın görünüş bakımından estetik olması önemlidir.
C) Kukla yapımında artık malzemeler kullanılmamalıdır.
D) Kukla yapımında batıcı, delici materyaller kullanılmamalıdır.
5. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
A) Kuklanın bir burnu, gözleri ve kulakları olmalıdır.
B) Kuklanın yüz ifadesi korku unsuru taşınmalıdır.
C) Kuklanın kıyafetleri yüz ifadesinden daha ilgi çekici olmalıdır.
D) Kukla yapımında sadece kumaştan olmalıdır.
6. Eklemleri hareket eden kukla aşağıda verilen malzemelerin hangisi ile yapılabilir?
A) Mukavva
B) Tahta
C) Karton
D) Taş
7. Sınıf loş bir hale getirelerek oynatılan kukla çeşidi hangisidir?
A) İpli Kukla
B) Gölge kukla
C) Avuçiçi kukla
D) El kuklası

8. Çocuklarla birlikte kukla yaparken aşağıda verilen malzemelerden hangisi kullanılmamalıdır?
A) Çeşitli renkte boyalar
B) Artık malzemeler, renkli tüyler
C) Tahta, plastik kutular
D) Maket bıçağı
9. Kuklalarla oyun çocukların hangi gelişim alanını daha çok destekler?
A) Dil gelişim alanı
B) Psiko-motor gelişim alanı
C) Bilişsel gelişim alanı
D) Öz bakım becerileri
10. Kukla oynatımı sırasında aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Sınıf içinde bulunan bir masadan kukla sahnesi oluşturulabilir.
B) Kukla oynatan kişinin görünüp görünmemesi kişisel tercih sebebidir.
C) Kukla oynatan kişi kendindeki enerjiyi oynattığı karaktere taşımalıdır.
D) Kukla oynatan kişi aynı ses tonunda konuşmalıdır.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

11. ()Kukla Orta Asya kültürünün bir kalıntısıdır.
12. ()Günümüzde Anadolu'nun bazı kırsal kesimlerinde kuklalar halen büyü unsuru olarak kullanılmaktadır.
13. ()Okul öncesi eğitim kurumlarında kuklalar sadece öğretmen tarafından hazırlanır ve oynatılır.
14. ()Kuklalarla oyun sadece çocukların sosyal gelişimlerini destekler.
15. ()Çocuklar kukla karakterini oynatırken kendini o karakterin kimliğine sokarlar.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Yanlış
3	Yanlış
4	Doğru
5	Yanlış
6	Doğru
7	Doğru
8	Doğru
9	Doğru
10	Yanlış

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Yanlış
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Yanlış
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Yanlış
10	Doğru

MODÜL DEĞERLENDİRMEİNİN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	A
3	A
4	C
5	A
6	B
7	B
8	D
9	A
10	D
11	Doğru
12	Doğru
13	Yanlış
14	Yanlış
15	Doğru

KAYNAKÇA

- AVCI Neslihan, Ayşe TURLA, **Kuklalar “Okul Öncesi Çocuklar İçin Kukla Yapımı ve Kullanımı”**, Turan Ofset, İstanbul, 2003.
- KARADAĞ Asiye, **Okul Öncesinde Dramatik Etkinlikler**, Aydoğdu Ofset, Ankara, 2002.
- OĞUZKAN Şükran, Emine TEZCAN, Gülseren TÜR, Özgür DEMİRAL, **Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri ve Eğitici Oyuncaklar**, Oğul Matbaacılık, İstanbul, 1981.
- AND Metin, **Oyun ve Büğü “Türk Kültüründe Oyun Kavramı”**, İş Bankası Kültür Yayınları: 144, İstanbul, 1974.
- Uzun Sümer, Kamile Tuzlu, **Kukla Tasarımı ve Yapımı**, METGE, 2001, Ankara.
- Uzun Sümer, Kamile Tuzlu, **Kuklanın Tanımı, Tarihçesi ve Önemi, Çocuğun Gelişimine Olan Etkisi**, METGE, 2002, Ankara.
- ATAY Ayten, **Örücülük**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1987.
- <http://www.umass.edu/fac/asian/PhotoGallery/pages/>